

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 516/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Staník LEGAL s.r.o., Šancová 11A, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-29C/1/2021 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-29C/1/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie, a to každému **1 000 eur**, ktoré im **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 442 eur** a zaplatiť ich advokátovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. apríla 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví tohto

nálezu. Navrhujú prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

2. Sťažovatelia podali 12. októbra 2021 proti žalovanej Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s., žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy (20 000 eur) z dôvodu úmrtia ich otca. Do januára 2022 prebiehalo doručovanie vyjadrení účastníkom konania, až bola vec v júli 2022 pridelená v poradí druhej zákonnej sudkyňi. Následne sa sťažovatelia podaním zo 4. augusta 2022 opätovne k veci vyjadrili a toto ich vyjadrenie bolo zaslané na repliku žalovanej. Podaním z 12. mája 2023 oznámil pôvodný právny zástupca ukončenie zastupovania sťažovateľov, pričom následne bolo do spisu vložené splnomocnenie pre nového právneho zástupcu. Dňa 13. marca 2024 došlo k (v poradí už tretej) zmene zákonného sudcu. Tá úpravou z 10. apríla 2025 stanovila vo veci termín pojednávania na 24. jún 2025. Toto pojednávanie bolo odročené na 21. august 2025 z dôvodu doplnenia dokazovania. Mestský súd požiadal o pripojenie trestného spisu a zároveň následne umožnil účastníkom konania do tohto spisu nahliadnuť. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 21. augusta 2025, vyhlásil súd dokazovanie za ukončené a odročil pojednávanie pre účely vyhlásenia rozsudku na 28. august 2025. Toho dňa bol rozsudok vyhlásený v neprítomnosti strán sporu. Rozsudok bol stranám doručovaný 20. októbra 2025 a 6. novembra 2025 nadobudol právoplatnosť.

3. Sťažovatelia namietajú, že v súčasnosti trvá konanie takmer štyri roky, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti bolo nariadené prvé pojednávanie. Dodnes im nebolo priznané finančné zadost'učinenie, čím sa ich útrapy spojené so smrťou ich otca zintenzívnili. Súd podľa ich názoru nekoná plynulo, sústredene a efektívne. Pojednávanie bolo nariadené až takmer po štyroch rokoch, a to bez toho, aby tomu bránila relevantná prekážka.

4. Uznesením č. k. II. ÚS 516/2025-10 z 24. septembra 2025 prijal ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd v doručenom vyjadrení uvádza, že sťažovatelia zjavné prietahy skôr neriešili – teda stav konania istým spôsobom akceptovali. Samotná rýchlosť konania reflektuje na kapacitu oddelenia, ktorému bola vec prerozdelená na prejednanie a rozhodnutie. Zákonná sudkyňa vec prevzala v marci 2024, pričom jej bolo pridelených 420 vecí v rôznom štádiu konania. Napriek tomu považuje sťažnosť za opodstatnenú, pretože zrejme prietahy nevie v zmysle rozhodovacej praxe ústavného súdu ospravedlniť. Požadované zadost'učinenie však považuje za neprimerane vysoké.

6. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaného spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

7. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné doručiť vyjadrenie mestského súdu na repliku sťažovateľom, pretože (i) mestský súd priznal opodstatnenosť sťažovateľmi podanej ústavnej

sťažnosti a (ii) prípadná replika sťažovateľov by neovplyvnila rozhodnutie ústavného súdu pri posúdení merita veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

10. Vo veci sťažovateľov ide o posúdenie prietahov v súdnom konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, a to od podania žaloby 12. októbra 2021, pričom vo veci bolo meritórne rozhodnuté 28. augusta 2025 (po podaní ústavnej sťažnosti) a toto rozhodnutie je už v súčasnosti aj právoplatné.

11. Rozhodovanie o žalobách na náhradu nemajetkovej ujmy tvorí bežnú súčasť rozhodovacej praxe súdov, nejde o vec skutkovo ani právne zložitú (napokon dokazovanie bolo skončené už na druhom pojednávaní a rozhodnuté bolo už na treťom pojednávaní).

12. V správaní sťažovateľov nevzhladol súd také okolnosti, ktoré by prispeli negatívne k dĺžke konania, avšak je potrebné súhlasiť s mestským súdom, že nečinnosť súdu mohli namietat už skôr, pričom túto možnosť nevyužili. Uvedené nie je dôvodom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti, avšak na túto skutočnosť prihliadal ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadostučinenia.

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Ako zásadná sa v tomto prípade javí takmer dva roky trvajúca nečinnosť súdu, keď po doručení vyjadrení účastníkov konania v zásade nič nebránilo nariadeniu pojednávania. Nemalou mierou k tomu pritom prispela opakovaná zmena zákonného sudcu.

14. Vo vzťahu k tvrdeniu mestského súdu upriamujúceho pozornosť na nedostatočné personálne obsadenie súdu ústavný súd permanentne judikuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ak oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02, III. ÚS 548/2023).

15. S ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosti sťažovateľov vyhovel a vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Ústavný súd neprikázal mestskému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov, pretože ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti bolo napadnuté konanie právoplatne skončené. V tejto časti preto ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4 tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

18. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadajú priznať primerané finančné zadosťučinenie každému po 5 000 eur a uvádzajú, že dôvodom žiadosti o priznanie primeraného zadosťučinenia je neprimeraná a neospravedlňiteľná dĺžka napadnutého konania, resp. dĺžka obdobia, po ktorú nebol bez relevantného dôvodu súdom vykonaný jednoduchý administratívny úkon.

19. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadosťučinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (4 roky), skutočnosť, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté, ako aj skutočnosť, že sťažovatelia prietahy v konaní (resp. nečinnosť súdu) neurgovali a skôr nenamietali (*de facto* až potom, ako súd nariadil vo veci prvé pojednávanie), pričom považoval za primerané priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur pre každého sťažovateľa (bod 2 výroku tohto nálezu), vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľov nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 442 eur (výrok 3 tohto nálezu).

21. Pri výpočte náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby realizované v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) á 371 eur (§ 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky). Takto určená suma sa uplatní za úkony v prospech zastúpených sťažovateľov, pričom v prípade druhého sťažovateľa sa odmena kráti o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, t. j. na sumu 185,50 eur za jeden úkon právnej služby. Odmena za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 preto spolu s režijným paušálom (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu 1 172,36 eur (2 x 371 eur + 2 x 185,50 + 4 x 14,84 eur), táto suma bola zvýšená o 23 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, pretože právny zástupca sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

22. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu